

**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ СУДОВОЇ ПСИХІАТРІЇ ТА СУДОВОЇ МЕДИЦИНИ
МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Рішенням Вченої ради

ДУ «ІСПСМ МОЗ України»

від 05.05.2026р., протокол №4

Голова Вченої ради

ДУ «ІСПСМ МОЗ України»

Оксана ОЛІЙНИК

**Стратегія розвитку
державної установи «Інститут судової психіатрії та судової
медицини Міністерства охорони здоров'я України»
на 2026-2030 роки**

Київ - 2026

ЗМІСТ

ЗМІСТ	2
ВСТУПНА ЧАСТИНА	3
МІСІЯ, ВІЗІЯ ТА ЦІННОСТІ ІНСТИТУТУ	5
СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ / ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ	6
Розвиток судово-експертної діяльності	6
Розвиток спеціалізованої медичної допомоги	7
Розвиток науково-дослідницької діяльності	8
Розвиток освітньої діяльності	9
Розвиток кадрового потенціалу, підвищення престижу наукової праці та професії судових експертів, модернізація робочого процесу	10
ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ	10

ВСТУПНА ЧАСТИНА

Державна установа «Інститут судової психіатрії та судової медицини Міністерства охорони здоров'я України» (далі – Інститут) є державною науково-дослідною установою, державною спеціалізованою установою судово-психіатричної, судово-медичної та судово-психологічної експертиз МОЗ України, установою, яка забезпечує застосування примусових заходів медичного характеру (далі – ПЗМХ), і відповідно до затвердженої структури має у своєму складі 25 філій судових експертиз і 5 спеціальних закладів з надання психіатричної допомоги».

Інститут відіграє важливу роль у правовій системі країни, координуючи діяльність обласних філій судових експертиз та забезпечуючи проведення об'єктивної та компетентної судово-психіатричної, судово-медичної, судово-психологічної експертизи як в кримінальних, так і в цивільних процесах, а також надаючи спеціалізовану медичну допомогу особам у примусовому порядку за рішенням суду.

Судова психіатрія, судова медицина та судова психологія є невід'ємними частинами правової системи України. Використовуючи різні методи та техніки, фахівці з судової психіатрії, судової медицини та судової психології допомагають судам приймати обґрунтовані рішення щодо підозрюваних, обвинувачених, засуджених, свідків та потерпілих, забезпечуючи справедливість, неупередженість та безпеку суспільства.

Крім того, Інститут активно займається науково-дослідницькою роботою у сфері судової психіатрії, судової медицини та судової психології, спрямованою на вдосконалення методів та технік експертизи, розроблення і впровадження нових підходів попередження суспільно небезпечних дій, що вчиняються особами, які страждають на психічні розлади, а також здійснює підготовку та підвищення кваліфікації фахівців у зазначених галузях, що сприяє зростанню рівня професіоналізму та ефективності роботи.

Основні статутні завдання Інституту:

- провадження наукової, науково-педагогічної та практичної діяльності у сфері судово-психіатричної, судово-медичної та судово-психологічної експертиз, застосування ПЗМХ;
- науково-методичне та організаційно-управлінське забезпечення судово-психіатричної, судово-медичної та судово-психологічної експертної діяльності;
- проведення судово-психіатричної, судово-медичної, судово-психологічної, комплексної судових експертиз;
- надання психіатричної допомоги, реабілітаційних та соціальних послуг особам з психічними розладами шляхом застосування ПЗМХ, моніторинг стану дотримання прав людини при їхньому застосуванні;

- проведення наукової експертизи та забезпечення наукового обґрунтування пріоритетних напрямів розвитку науки, наукових програм і проєктів, визначення напрямів наукової діяльності, аналізу й оцінки ефективності використання наукового потенціалу та результатів досліджень;
- проведення експертних досліджень з питань, що становлять інтерес для юридичних і фізичних осіб;
- участь у розробці проєктів нормативно-правових актів щодо удосконалення законодавства у сфері надання психіатричної допомоги, судово-психіатричної, судово-медичної, судово-психологічної експертиз;
- провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні (навчання в аспірантурі) за спеціальностями «Медицина», «Медична психологія»;
- підготовка науково-педагогічних та наукових кадрів вищої кваліфікації шляхом навчання в докторантурі за науковими спеціальностями «Психіатрія», «Судова медицина»;
- забезпечення практичної частини підготовки в інтернатурі як бази стажування за спеціальностями «Психіатрія», «Судово-медична експертиза»;
- провадження освітньої діяльності у сфері післядипломної освіти шляхом навчання на циклах спеціалізації або в лікарській резидентурі за спеціальністю «Судова психіатрія»;
- організація та проведення заходів безперервного професійного розвитку для медичних працівників та судових експертів;
- післядипломне навчання судових експертів.

Стратегія закріплює місію, візію та цінності Інституту, містить пріоритетні напрями та основні завдання розвитку на найближчі п'ять років у таких сферах, як: судово-експертна діяльність; спеціалізована медична допомога; науково-дослідницька діяльність; освітня діяльність; розвиток кадрового потенціалу, підвищення престижу наукової праці та модернізація робочого процесу.

МІСІЯ, ВІЗІЯ ТА ЦІННОСТІ ІНСТИТУТУ

Місія Інституту полягає у створенні умов для розвитку судової психіатрії, судової медицини, судової психології та забезпеченні справедливості, об'єктивності, безпеки та дотримання прав людини у правовій системі шляхом надання спеціалізованої медичної допомоги, проведення судових експертиз та якісної підготовки й підвищення кваліфікації науково-педагогічних і наукових кадрів. Відданість гуманістичному та етичному підходу у роботі з клієнтами, пацієнтами та здобувачами освіти є важливою складовою місії Інституту.

Візія Інституту полягає в тому, щоб стати національним центром судово-експертної діяльності, що інтегрує психіатричні, психологічні та медичні дослідження для забезпечення правосуддя, знаним своїм професіоналізмом та інноваційністю. Інститут прагне досягти найвищих стандартів у проведенні судово-психіатричних, судово-медичних, судово-психологічних та комплексних експертиз, а також сприяє ефективному функціонуванню правової системи. Візія Інституту включає постійне покращення якості та ефективності методів та процедур, що базуються на передових наукових дослідженнях та найкращій практиці.

Наша візія - це суспільство, де психічне здоров'я кожної людини захищене, а судові процедури ґрунтуються на об'єктивності, справедливості та глибокому розумінні процесів.

Ключові цінності:

Л - людиноцентризм

І - інноваційність

Д - довіра та допомога

Е - енергійність та ефективність

Р - розвиток і раціональність

С - служіння інтересам суспільства і держави

Т – точність і терпимість

В - внесок у світову науку

О - об'єктивність та опіка

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ / ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ

Розвиток судово-експертної діяльності

1. Участь у розвитку судової психіатрії, судової медицини та судової психології з метою забезпечення високої якості та об'єктивності судово-психіатричних, судово-медичних, судово-психологічних та комплексних експертиз, зокрема за допомогою регулярної перевірки компетентності експертів та вдосконалення методології проведення експертиз.

2. Забезпечення контролю за дотриманням чинного законодавства під час здійснення експертної діяльності, за використанням експертами клінічних шкал та діагностичних методик під час проведення експертиз, за терміном ведення експертної документації.

3. Створення системи внутрішнього контролю якості проведення експертиз, включаючи аудити та перевірки відповідності стандартам, а також аналіз якості експертної документації.

4. Організація та вдосконалення системи постійного професійного навчання та підвищення кваліфікації фахівців, які проводять експертизи.

5. Покращення рівня довіри учасників судового процесу до результатів проведених судових експертиз і експертних висновків.

6. Розширення мережі обласних філій, їхнього кадрового потенціалу і матеріально-технічної бази з метою забезпечення доступності та оперативності проведення судово-психіатричних, судово-медичних і судово-психологічних експертиз.

7. Впровадження системи електронного моніторингу та постійного аналізу діяльності Центру судових експертиз і філій судових експертиз за ключовими показниками з метою вчасного виявлення недоліків та оперативного реагування на них.

8. Вдосконалення вимог до звітності та документації результатів судових експертиз, що дозволить забезпечити та покращити їхню доступність, об'єктивність та зрозумілість для судових органів та інших зацікавлених сторін.

9. Використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для автоматизації процесів проведення судових експертиз та забезпечення ефективного обміну даними між профільними структурними підрозділами Інституту і сторонами судового процесу.

10. Розширення географії та модернізація підрозділів судових експертиз з метою розширення їхніх можливостей щодо покращення кількісних і якісних показників експертних досліджень.

Розвиток спеціалізованої медичної допомоги

1. Покращення якості та комплексності надання психіатричної, наркологічної, психотерапевтичної, психологічної, реабілітаційної та правової допомоги особам, до яких застосовуються всі стаціонарні види ПЗМХ, під час їхнього перебування у спеціальних закладах з надання психіатричної допомоги.

2. Забезпечення дотримання прав пацієнтів на усіх етапах надання психіатричної, наркологічної, психотерапевтичної, психологічної та реабілітаційної допомоги при застосуванні ПЗМХ.

3. Впровадження сучасних ефективних методів діагностики, лікування та медико-соціальної реабілітації з метою зменшення тривалості курсів лікування та реабілітації.

4. Здійснення безперервного контролю за станом забезпечення пацієнтів спеціальних закладів з надання психіатричної допомоги ліками, їх використанням, зберіганням, обліком з метою покращення якості надання спеціалізованої медичної та реабілітаційної допомоги.

5. Забезпечення постійного контролю за дотриманням санітарно-гігієнічних, протиепідемічних норм, правил техніки безпеки, протипожежних заходів з метою покращення санітарно-епідеміологічного стану приміщень відділень та служб, якими надається спеціалізована медична допомога.

6. Забезпечення регулярного навчання лікарів-психіатрів та медичного персоналу з метою підвищення їхньої кваліфікації, навичок і вмінь відповідно до сучасних стандартів надання психіатричної та реабілітаційної допомоги, а також тенденцій розвитку медицини, викликів і вимог часу.

7. Облаштування і модернізація спеціальних закладів з надання психіатричної допомоги з метою розширення потужностей і створення сучасних медичних комплексів європейського рівня з надання кваліфікованої психіатричної, наркологічної, психотерапевтичної, психологічної, реабілітаційної та правової допомоги громадянам України, до яких застосовуються всі стаціонарні види ПЗМХ.

Розвиток науково-дослідницької діяльності

1. Систематичне проведення досліджень стану й тенденцій розвитку сучасних методик судово-психіатричної, судово-медичної, судово-психологічної та комплексної експертизи для подальшої розробки рекомендацій щодо їхнього впровадження та застосування в Україні.

2. Проведення наукових досліджень і розробок високоефективних медичних технологій, методів діагностики, лікування, реабілітації та профілактики психічних розладів.

3. Проведення наукових досліджень і розробок щодо проблем етіології та патогенезу психічних розладів, їх біологічних, соціальних чинників і наслідків.

4. Розробка та реалізація комплексних заходів та програм з профілактики та лікування психічних та поведінкових розладів, які чинять найбільший негативний соціально-демографічний вплив та важкі економічні наслідки.

5. Установлення і розвиток партнерських відносин із науково-дослідницькими центрами іноземних держав, сприяння стажуванню співробітників Інституту в рамках міжнародних проєктів, програм і грантів, а також їхньої індивідуальної участі у міжнародних дослідницьких заходах, проєктах і грантах.

6. Встановлення наукових зв'язків і розширення участі фахівців у роботі провідних міжнародних та європейських організацій у сфері судової психіатрії, судової медицини і судової психології.

7. Встановлення та закріплення наукового співробітництва з навчальними закладами України та інших держав за профілем судова психіатрія, судова медицина і судова психологія.

8. Участь фахівців Інституту у національних і міжнародних наукових заходах, спільних проєктах та дослідженнях, залучення вітчизняних і іноземних науковців до участі у відповідних заходах на території України, спрямованих, зокрема, на закріплення партнерства Україна – ЄС.

9. Активний пошук міжнародних грантів з метою залучення фахівців Інституту до наукових досліджень у розрізі сучасних викликів і потреб суспільства.

10. Оприлюднення результатів наукових досліджень і напрацювань у міжнародних виданнях, підготовка статей для збірників наукових праць, що входять до науково-метричних платформ Web of Science і Scopus, та участь у міжнародних рейтингових монографіях.

Розвиток освітньої діяльності

1. Забезпечення справедливої якісної освіти на третьому освітньо-науковому рівні за академічними стандартами; заохочення подальшого навчання і кар'єрного росту здобувачів освіти та викладачів.

2. Забезпечення формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти, задоволення освітніх потреб та інтересів; здійснення їх постійної освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної підтримки з метою реалізації принципів академічної свободи в навчанні.

3. Сприяння аспірантському самоврядуванню, забезпечення посилення ролі здобувачів освіти у розробці та реалізації освітніх програм в Інституті з метою покращення залученості аспірантів до освітнього процесу та підвищення їхньої мотивації.

4. Моніторинг, періодичний перегляд та вчасне реагування на недоліки освітньо-наукових програм із залученням здобувачів освіти, викладачів та стейкхолдерів, з урахуванням досвіду аналогічних вітчизняних та закордонних освітніх програм, найновіших досягнень, сучасних практик, тенденцій та ринку праці з метою розвитку системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності.

5. Посилення практичної підготовки, а також посилення уваги до набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) з метою забезпечення високої якості майбутнього наукового потенціалу Інституту.

6. Сприяння професійному розвитку викладачів, впровадження сучасних форм викладання з метою забезпечення високого рівня підготовки аспірантів та докторантів згідно з вимогами академічних стандартів та норм.

7. Імплементация політики академічної доброчесності та «нульової толерантності» до будь-яких проявів академічної недоброчесності.

8. Розвиток інтернаціоналізації освітньої діяльності. Розширення співпраці з вітчизняними й закордонними закладами вищої освіти, установами, організаціями з метою обміну досвідом щодо реалізації освітніх програм, участі у стажуваннях, наукових та інших заходах викладачів та здобувачів освіти Інституту. Заохочення вивчення викладачами та здобувачами освіти іноземних мов.

9. Організація та проведення заходів безперервного професійного розвитку (БПР) з метою розвитку потенціалу Інституту як офіційного провайдера БПР, а також якісного навчання та підвищення кваліфікації науковців, експертів та фахівців з надання спеціалізованої медичної допомоги.

10. Розширення матеріально-технічної бази, проведення політики відкритості та публічності для реалізації освітніх програм Інституту.

Розвиток кадрового потенціалу, підвищення престижу наукової праці та професії судових експертів, модернізація робочого процесу

1. Підвищення ефективності кадрової політики, спрямованої на стимулювання постійного вдосконалення професійної майстерності, кар'єрного зростання науковців, судових експертів та фахівців з надання спеціалізованої медичної допомоги.

2. Сприяння продуктивній зайнятості та гідній праці співробітників Інституту, розвиток системи матеріального й морального стимулювання працівників Інституту, створення для них сучасних комфортних умов праці з метою забезпечення належного виконання функцій і завдань Інституту.

3. Забезпечення гендерної рівності та інклюзії.

4. Сприяння зростанню престижу наукової діяльності у сфері судової психіатрії, судової медицини і судової психології, залученню до неї талановитої молоді, досвідчених експертів та лікарів завдяки міжнародним програмам обміну, стажуванню, а також фінансовій підтримці молодих науковців через отримання грантів, премій і стипендій державних, закордонних і міжнародних установ та організацій.

5. Розширення практики нагородження державними відзнаками співробітників Інституту.

6. Утвердження в роботі колективу Інституту атмосфери дотримання норм етики та деонтології.

7. Забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва.

8. Забезпечення можливостей для дистанційного та гнучкого режимів роботи співробітників Інституту з метою максимізації ефективності виконання ними посадових обов'язків і функцій.

9. Поширення використання онлайн-сервісів у проведенні засідань вчених рад, робочих нарад, освітніх та інших заходів.

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. До реалізації Стратегії залучаються усі структурні підрозділи Інституту відповідно до їхньої компетенції та статутних завдань.

2. Будь-яка діяльність і заходи з імплементації Стратегії повинні здійснюватися виключно в межах чинного законодавства України.

3. Реалізація Стратегії забезпечуватиметься коштом і в межах бюджетних програм, передбачених на забезпечення функціонування Інституту і його відокремлених структурних підрозділів (філій).

4. З метою реалізації окремих заходів в рамках Стратегії допускається залучення фінансової та технічної допомоги донорських, міжнародних та національних організацій, фондів, неурядових організацій тощо.